

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA PROJEKTU SPECIFICKÉHO VÝZKUMU 2015 ZA ROK 2016

Název projektu: České vězeňkyně v koncentračním táboře Ravensbrück

**Řešitelský tým: prof. PhDr. Dana Musilová, CSc.
Mgr. Pavla Plachá**

Popis a splnění cílů řešení:

V průběhu týdenního výzkumu v archivu Památníku Ravensbrück jsem v červenci 2015 dohledávala archivní prameny a dokumenty, týkající se českých vězeňkyň v koncentračním táboře Ravensbrück. Vedle pozůstalostí několika českých vězeňkyň jsou zde k tématu projektu uloženy především vzpomínky a zprávy z rozsáhlé poválečné sbírky Eriky německé vězeňkyně Eriky Buchmann. Archiv též shromažďuje v kopiích dokumenty z jiných evropských archivů a institucí, které se vztahují k Ravenbrücku. Mým cílem bylo nalézt v archivu informace nejen o kategorii politických vězeňkyň, nýbrž i o jiných skupinách, jimiž se česká historiografie dosud příliš nezabývá. Jako zvláště cenný zdroj informací lze označit například pozůstalost české táborové lékařky MUDr. Zdeňky Nedvědové, seznam sudetoněmeckých vězeňkyň (dosud jediný soupis, z něhož lze tuto skupinu žen alespoň částečně podchytit) či korespondenci památníku s českou odnoží Společnosti Svědkové Jehovovi (jmenný seznam s bližšími údaji o některých těchto ženách).

Díky vstřícnosti zaměstnanců archivu jsem mohla nahlédnout do databáze ravenbrückých vězeňkyň, kterou památník sestavuje a k níž nemá běžný návštěvník přístup. Pomocí kombinace různých „filtrů“ se z databáze podařilo vytěžit seznam 39 českých vězeňkyň z kategorie „Berufsverbrecher“ (zločinec z povolání), které byly v táboře označeny zeleným trojúhelníkem. Přítomnost „zelených“ Češek přitom dosud nebyla v odborné literatuře vůbec reflektována. Jmenný seznam s osobními údaji mi umožnil další výzkum tímto směrem.

Jelikož je téma českých tzv. asociálních a tzv. kriminálních vězňů v české historiografii takřka neprobádáno, bylo nutné na základě zjištění v archivu Památníku Ravensbrück pokračovat ve výzkumu této problematiky i v českých archivech. V průběhu roku 2016 jsem proto navštívila několik tuzemských archivů. Ve fondech Národního archivu (fond Policejní ředitelství Praha)

jsem našla spisy několika konkrétních žen, jejichž jména jsem vytěžila z vězeňské databáze během výzkumu v Ravensbrücku. Dále jsem navštívila Moravský zemský archiv, kde se ve fondu Gestapo-Brno nachází také spisy několika „asociálek“. Jako velmi užitečný se pro tuto problematiku v MZA ukázal být i fond Protektorátní kriminální policie (B 321), v němž jsou uloženy transportní seznamy těchto osob ze sběrných táborů v protektorátu do německých koncentračních táborů. Seznamy obsahují jména a data narození i důvod zadržení a nalezneme v nich i ženy deportované do Ravensbrücku. Dále jsem v roce 2016 navštívila Památník Terezín, kde jsou uloženy vzpomínky bývalých vězeňkyň. V nich jsem se pak zaměřila na reflektování vězeňské kategorie „asociálek“ a „zločinců z povolání“ ve vzpomínkách „politických“ vězeňkyň. Situace vězeňkyň v Ravensbrücku se v tomto kontextu jeví jako určitý příklad pro obecné zacházení a nahlížení na tyto skupiny obyvatelstva v protektorátu vůbec.

Vzhledem k tomu, že se jedná o nové téma, byl pro jeho zpracování do podoby analytické případové studie zapotřebí doplňující výzkum v českých archivech. Plánovaná studie o „černých“ a „zelených“ vězeňkyních je z tohoto důvodu dosud ve stadiu rozpracování. Její dokončení a publikování plánuji v roce 2017.

Výsledky publikační činnosti v OBD/RIV (přiložte export z OBD/uveďte ID záznamu:

Výstupem projektu bude případová studie, která se bude ucházet o publikaci v periodiku ze seznamu OBD/RIV. Studie je momentálně rozpracovaná. Tématem jsou české vězeňkyně preventivní policejní vazby v Ravensbrücku na příkladech postupu vůči konkrétním osobám. Na základě archivního výzkumu v rámci projektu se mi daří postupně dohledávat také v českých archivech různé informace o konkrétních ženách a o postupu okupantů a potažmo i protektorátní kriminální policie vůči těmto lidem.

Stav výstupu: rozpracovaný

Celkem přidělené prostředky: 25314 Kč

Vyúčtování dotace – popis hospodaření s prostředky (přiložte výsledovku EIS Magion):

Výsledovka po účtech s pohyby					
Pohyby za období 2015 / 01 - 12					
	Pracoviště:	*****		Všechny vybrané analytiky	
	Činnost:	****		Všechny vybrané analytiky	
	Fullcost:	*****		Všechny vybrané analytiky	
	Zakázka:	2107		České vězenkně v Ravensbrucku	
	Podzakázka:	***		Všechny podzakázky	
Účet	Název účtu		Má dáti	Dal	Zůstatek k 2015 / 12
549 006	Jiné ostatní náklady mimoř.stip. DU				
	Počáteční stav		0,00		
	BAN/0802/14657/15	7.7.2015	20 314,00	0,00	1 Plachá Pavla
	BAN/0802/23604/15	20.10.2015	5 000,00	0,00	4 Plachá Pavla
549 006	Jiné ostatní náklady mimoř.stip. DU		25 314,00	0,00	25 314,00
549	Jiné ostatní náklady		25 314,00	0,00	25 314,00
Náklady celkem			25 314,00	0,00	25 314,00
691 006	Provoz.dotace věda MŠMT specifický výzkum				
	Počáteční stav			0,00	
	MAN/0910/00001/15	31.1.2015	0,00	25 314,00	Dotace Specifický výzkum 2015
691 006	Provoz.dotace věda MŠMT specifický výz		0,00	25 314,00	25 314,00
691	Přijaté přís. mezi zúct.mezi org.slož.		0,00	25 314,00	25 314,00
Výnosy celkem			0,00	25 314,00	25 314,00
Hospodářský výsledek k 2015 / 12:					0,00
Náklady za vybrané:			25 314,00		25 314,00
Výnosy za vybrané:				25 314,00	25 314,00
Hospodářský výsledek za vybrané k 2015 / 12:					0,00

V Hradci Králové dne 10.1.2017

Mgr. Pavla Plachá